



Миленко Пајић

Југословенски позоришни фестивал – Без превода, 13-20. априла 2010. године, Ужице

Зашто постоји позориште?

УЖИЦЕ, ФЕСТИВАЛСКИ ГРАД!
Град који има позориште, има душу. А град који има позоришни фестивал – има и срце и душу! (Ово је неко мудар већ рекао? Онда није згорег да се понови, јер је тачно и лепо казано.) Није било ни мало лако очувати позориште у тешким (читај: оскудним) временима. Још теже је сачувати фестивал који у свом наслову, у свом имену има придев изведен из именице која више нема садржај. Југославија, југословенски. Држава, та социјална структура, сада је – бивша и сви ми, њени некадашњи житељи, помало смо – бивши. После свега што се десило, наше (колективне) биографије више су историја него сочни, врели, уплахирени живот. Али, упркос свему, идеја Јужне Слације, као културне, као цивилизацијске творевине, претрајала је и, ево, показује прве, слабашне знаке живота, чини нове кораке на подијуму једног угледног српског позоришта. У тој виртуелној Јужној Слацији (илити, по европском диктату, Западној Балканији) повезују нас конкретне, реалне ствари: успомене, језици, физиономије, историја, пејзажи, мостови, корени,

музика, обичаји, рођаци, успеси, падови, доказивања, интереси... А да не спомињемо трговину, привреду, туризам и којешта (крш и лом) других ствари... Превише је заједничког наслеђа у нашим пртљазима да бисмо опет (изазовима, понудама, авантурама) олако могли рећи – не! Да кажемо "не интересује нас више" – слагали бисмо. Напротив, и радозналост нас повезује! Шта чине, шта раде комшије? Шта мисле? Можемо ли се, опет, разумети? Живети, радити, певати, играти... заједно?! Ужице каже: "Можемо!" Тако је започео и 14. Југословенски позоришни фестивал. Са усвојеним, ведрим слоганом – БЕЗ ПРЕВОДА. Био је заказан за новембар прошле године, али је због претњи пандемије новог грипа био одложен. И то је било велико искушење, јер је требало поново радити исту ствар, исти посао, отказивати заказано, одлагати уговорено. Научена је још једна добра лекција стрпљења, упорности, истрајности, све дисциплине у којим смо одувек били слаби, недовољни... Ствар је била превише одмакла, ухватила корене, постала драга навика да би се

ико усудио да је озбиљније оспори. Људи из позоришног света, театарски посленици, драмски уметници и љубитељи позоришта, та верна публика, показују на делу шта треба радити и како се понашати. Тешка завеса од светло браон плиша се диже и 14. Југословенски позоришни фестивал у Ужицу – почиње 13. априла и траје до 20. истог месеца 2010. године. (Манифестација је била заказана за новембар 2009. године, али је одложена због епидемије новог грипа.)

РАД СЕЛЕКТОРСКОГ ПАРА, Божан Муњин, Сплит и Зоран Стаматовић, директор НП Ужице, карактерисао је избор у ”паровима”, што би значило да тачно знају шта хоће, да су сигурни у поузданост својих ”навигационих уређаја” и у ком правцу усмеравају ЈПФ. Евидентан недостатак представа профила ангажованог или полтичког театра надокнађен је двама представама, из Ријеке (*Турбо фолк*) и из Сарајева (*Морштал комбајн*). Тематски гледано пар чине две рефлексивне представе, које озбиљно промишљају живот и свет: Волтеров *Кандид* и *Дервиш и смрт* Меше Селимовића. После доминације Биљане Србљановић пронађена је нова звезда на српској драматуршкој сцени; то је Милена Марковић са два своја комада: *Шума блиста* (Атеље 212, Београд) и *Брод за лујке* (СНП, Нови Сад). Међу глумцима истакла се Јасна Ђуричић, са две главне улоге у комадима М. Марковић. Међу продуктивнијим и иновативнијим режисерима који делују у региону кандидован је Дино Мустафић са две поставке (*Ко се боји Вирџиније Вулф*, ЦНП, Подгорица и *Морштал комбајн*, НП Сарајево). Кон-

структивна сарадња међу позоришним кућама и размена аутора такође је примећена као позитиван тренд: Никола Ристановски и Александар Поповски (Скопље), као и Томи Јанежич (Љубљана) ангажовани су у Београду; очекује се да сарадња постане узајамна, узвратна. Пракса позива ”по кључу” у пређашњој констелацији није давала очекиване резултате, али сада би, у фази развоја и успона овог фестивала ваљало позивати више трупа из више позоришних центара како би се добило на разноврсности и на увиду у достигнућа суседа. Слоган – ФЕСТИВАЛ БЕЗ ПРЕВОДА! – не би требало буквално схватити, јер би присуство театара из Македоније, Словеније, Суботице и других, УЗ ТИТЛ, било врло пожељно, атрактивно, а сигурно би повећало квалитет и рејтинг Фестивала (а да се број представа и фестивалских дана не повећава). Ужице има људе који театарски мисле. Ужице покреће, зове и планира. То треба поштовати и на најбољи могући начин искористити за добробит културе у региону.

Дервиш и смрт, текст Меша Селимовић, режија, адаптација и идеја простора Егон Савин по драматизацији Борислава Михајловића Михиза, костимограф Јелена Стокућа, композитор Зоран Христић, играју: Никола Ристановски, Ненад Стојменовић, Александар Ђурица, Наташа Нинковић, Љубомир Бандовић, Борис Пинговић, Зоран Ћосић, Слободан Бештић, Марко Николић, Небојша Кундачина, Таназије Узуновић, Дарко Томовић, Миодраг Кривокапић, Марко Јанкегић, Игор Илић и др. Продукција Народно позориште, Београд.

Драматургија, ма како била деликатна, успела, мајсторска, (може да) крије у себи низ опасности. Пребацивање из жанра у жанр, из медија у медиј, дефинитивно садржи у себи извесну дозу насиља, увек има нешто ризика и неизвесности – како ће подухват на крају изгледати, да ли ће се сви елементи уклопити и све неравнине изгладити? Драматурзи, ма како били опрезни и деликатни, засецају по ткиву оригиналног текста. Операција изгледа као да је успела, али, у последњем свођењу рачуна, схватамо, излази на видело – да је пацијент подлегао, тј. да су изворни текст и комад на сцени превише различити, удаљени, готово туђи. Наводно је сам Иво Андрић сугерисао Мешу Селимовићу да радњу свог романа смести у дубину времена, да се дистанцира од стварности, да колико толико затоми бол за изгубљеним братом. Иста књижевна легенда даље сведочи да је Меша послушао савет старијег колеге и несумњивог ауторитета и из корена прерадио пратекст. Коначан садржај романа, прешавши пут од *Четири златне пјанице* (првобитни наслов) до коначне и пречишћене верзије под познатим и прослављеним насловом *Дервиш и смрт*, стилски је саливен, савршен, језички богат, изузетан. На позоришним даскама, после деловања мајстора драматургије и режије, и даље остају јаки, неизбрисиви трагови романа, а недостају елементи драме. Егон Савин (уз асистенцију бројних сарадника) вратио је радњу драме у "стварност" – брат поново страда од руку сабораца. Злочин потонуо у модру реку прошлости и заборавља, поново је осветљен, реконструисан и, на извештан начин,

учињен. Круг је затворен (насилно, неприродно). Истина, бол је једнако велики кад год брат страда. Режија је, дакле, покушала немогуће: да оспори Андрића, а да допуни Мешу. Идеја је сте одлична, али је недовољно драматична. Има у комаду одличних дијалогова, свака реч је златна (и још боље звучи, лежи у роману), али нема довољно правог сукоба. Замисао, онаква каква је, спроведена је доследно, али некако превише равно, механички. Да је Шекспир писао повести (роман је млађи), а не драме у стиху, сада бисмо имали сличан проблем (као овде са Мешом). Да је Селимовић хтео да напише драму, да му је тај жанр одговарао, а није, он би то и учинио; али, у том случају, имали бисмо сасвим различито уметничко дело. Меша се не осећа пријатно у театру. Њему одговара густа, мисаона, филозофска проза и у томе је најјачи и највећи. Овај комад сада може имати едукативну улогу (за млађе нараштаје који нису читали Мешу у "оригиналу") и може обратити и по који политички поен (због позитивног третмана муслиманске културе). Никола Ристановски, убедљив, одмерен, ново лице на српској позоришној сцени делује као откриће и освежење... **ПОЕМА О БРАТСКОЈ ЉУБАВИ И ПОЖРТВОВАЊУ**

Ко се боји Вирџиније Вулф, текст Едвард Олби, режија Дино Мустафић, сценограф Драгутин Броз, костимограф Вања Поповић, композитор Вјера Николић, играју: Варја Ђукић, Бранимир Поповић, Милутин Милошевић и Кристина Стевовић. Продукција Црногорско народно позориште, Подгорица.

Олбијев комад својом темом (љубав и слобода, да ли се ограничавају, искључују, брачне и породичне трауме, да ли су обавезне и увек мрачне?), али и својим насловом (фраза, песмица-шлагер или омаж правој В.Булф?) давно је постао класика драмске литературе. Људске интимне драме увек су актуелне, текст је обавезна лектира на свим академијама, али питање је зашто се игра баш сада и како је доспео на репертоар ЦНП, а потом (по кључу?) на листу ужичког фестивала. Аутори представе дали су, неоспорно, значајне допринос у интерпретацији Олбијевог текста. Режијско решење са обиљем леда, неколико кофица пуних коцки леда за виски изручено је на бели баштенски сто, који је, истовремено и светлосна плоча и централно место окупљања укућана и њихових гостију; бели сто засут ледом место је укрштаја, око њега се плету сукоби, искаљују страсти, расте-пада температура емоција. Топла, пијана ноћ траје бесконачно дуго. Ликови не умеју да се искобељају испод својих маски. Неке (образине) у друштву сами грабе и намештају, а неке су им наметнуте као окови, као стеге и не могу их се ослободити. И када би их се лишили, када би (маске) спале, питање је шта би остало од тих крхких, кртих личности? Не преостаје им ништа друго до да своје незадовољство и своје озледе носе даље на себи, са собом, са бесом који прво тиња, затим расте и, на крају – експлодира... Архитектонске линије сценографије изведене су прецизно, па и танано. Сцена је час слична макети куће од карата, која само што се не сруши од негативног набоја житеља, а час подсећа на златни

кавез из кога нема излаза, нема бекства иако је привидно удобан, сјајан, пун обиља, свега сем искренности. Варја Ђукић (Марта) моћна је и убедљива у лику жене која се налази у животном моменту када је највише Жена, али када схвата да ускоро са тог (телесног, емотивног) врхунца следи пад. Бранимир Поповић (Џорџ), добар пратилац и сарадник г-ђе Ђукић, али својом корупленцијом далује недовољно софистицирано како је тај лик замислио Олби... И поред релативно коректне реализације чудно је да се овај комад поставља и игра сада у Подгорици? Има ли у Црној Гори каквих других тема, ближих стварном животу? Види ли се са сцене НПЦГ шта се догађа у друштво и у држави? Порука би могла гласити: личне, интимне драме – да, друштвени процеси, сукоби, трагедије – не! Ко се боји Вирџиније Вулф? Ко се боји било кога? Зшто је страх од истине тако велики, тако болан? У представи преовлађује утисак тескобе, отуђености, али и крхкости, ломљивости... **БЛИСТАВО И ХЛАДНО** (као лед којим се засипа бела плоча стола у летњој башти).

Шума блиста, тркст Милена Марковић, адаптација, режија, сценограф и дизајнер светла Томи Јаанежич, костимограф Марина Сремац, композитор Томаж Гром, играју: Јасна Ђуричић, Борис Исаковић, Властимир Ђуза Стојиљковић, Срђан Тимаров, Ненад Ђирић, Душко Ашковић, Ладо Лесковар, девојке, деца. Продукција Атеље 212, Београд.

Радња овог комада одвија се у једној кафани покрај пута (овде, вероватно – ибарске магистрале). Српска драматургија, у комадима А. Попови-

ћа, Љ. Симовића и других, давала је кафанама важно, ако не и централно место. У њима се укрштају и преплићу судбине људи са дна, воде бесконачни лаки разговори ни о чему, а врло често долази до (физичког) сукоба. Једночинка *Шума блистја* настала је после боравка списатељице у Бору, граду који сиротује, тавори и трпи своју транзицијску судбину. Било да је поред ибарске магистрале или негде код Бора, кафана је сигурно – домаћа по свему: располо-жењу гостију, атмосфери, сенкама, музици... Режија је имала више проблема, од којих је већину (раз) решила успешно, а неке оставила да оптерећују представу. Пре свега, осетило се да нема довољно текста, нема ваљаних реплика, ликови су бачени у тишину да се сами довијају. Наводно да је Т. Јанежич инсистирао да ансамбл “не глуми”: БЕЗ ГЛУМЕ, МОЛИМ! – било је његово главно упутство. Пошто је текст развучен (од једночинке до целовечерње представе), онда је и драматургија на силу “натегнута” до пуцања. Главно уметничко решење је успоравање и тишина, а из тога је, признаћете, тешко извући квалитет. “Добили смо представу која има више слојева: политику, љубавну причу, мит, народни фолклор, болни, тужни Балкан на сваком кораку.” (И. Меденица) “Комбинација њежне поезије и хладног натурализма, фрагилна мрежа односа, неподношљиво аутентична.” (М. Ботић) Комад је погодио у срце једну битну тему – тему предграђа. Цела Србија је једно тескобно предграђе. Психологија и идеологија недореченог и недоживљеног града, а напуштеног и презреног села је проклетство које нас прати. То је кал у коме смо сви за-

глибљени. Заборављена звезда забавне музике Ладо Лесковар (игра споредну улогу) имао је хит-шлагер “Потражи ме у предграђу!” Ето, када би неко могао да нас тек тако “пронађе, открије и спасе” из нашег “менталног предграђа”. Нити се он, Неко, појављује, нити бисмо га ми препознали...
УСПОРЕНО И ТИХО

Турбо фолк, ауторски пројекат Оливера Фрљића, драматург и сценограф Борут Шепаровић, костимограф Модни студио Артиђана, играју: Анастازија Балаж-Лечић, Оливера Баљак, Андреја Благојевић, Ален Ливерић, Јелена Лопатић, Јасмин Мекић, Дражен Микулић, Дамир Орлић и Тања Смоје. Продукција Хрватско народно казалиште Ивана пл. Зајца, Ријека.

После дуго, дуго времена појавила се једна квалитетна представа тзв. ангажованог театра. Одакле? Из Ријеке! Зашто из Ријеке? Зато што ти људи из Истре (Хрватска) мисле својом главом! И зато што имају снаге, воље и погона да то што мисле јавно кажу! Кома да кажу, одакле им право?! Да кажу и себи и својима, и нама и нашим. Да отворено проговоре и о ТУРБО ФОЛКУ... Овај озбиљан уметнички пројекат појавио се изненада, са неочекиваног места, али, својом отвореношћу, снагом, искреношћу освојио је симпатије ужичке фестивалске публике. Иако је, истовремено, био и – прави ударац песницом у лице. У лице лицемерја, које нам није страшно... Кога они критикују? Кога играју? Кога завитлавају?... И себе и нас. Прво – себе, а онда и нас. Нас у себи? Себе пред нама?!... Прошле године на ЈПФ-у загребачко ХНК одиграло је *Мејасџазе*, тешку, болну представу о

последикама рата. *Турбо фолк* из Ријеке такође говори о последикама рата, али на духовном и на идеолошком плану. После катаклизме долазе нове генерације које живе естетику *Турбо фолка*, јер они и не знају за боље. Да ли им је неко понудио нешто боље? Нешто привлачније, исплативије? Није. Е, па онда, немојмо се (лажно) чудити што млади слушају ТУРБО ФОЛК. И не само да га слушају, него се и понашају, облаче, говоре, мисле ТУРБО ФОЛК. О томе говори овај казалишни пројекат од кога боли глава. Ријечки *Турбо фолк* поставља питања, али не даје решења. Поставља тешка питања и тражи да се дубоко замислимо. Шта смо радили и где смо били у последње две деценије? Које смо дали своје животе и судбине у руке? Шта даље? Куда ићи и с ким?!... У Србији те запитаности још нема. Домаће позориште затвара очи пред стварношћу. (Осим комада *Ћеиф* из БДП, нема ничега на видiku.) Наше позориште радо бежи од стварности и некако би да се склони и да се удаљи што више. То није добро. Колеге из Ријеке долазе да упозоре, долазе као (бивши и поновни) пријатељи да подсети, прену, да пробуде своје суседе. Превише ствари нас је везивало, превише веза је покидано. Сада је много посла пред нама. Да се, као људи (назад, поново) погледамо у очи и да кажемо шта нам је на срцу. Казалиште из Ријеке имало је храбрости да почне прво, да начини тај најтежи, први корак, први гест добре воље. Ко је следећи? Одакле долази? Шта ће нам рећи о нама самима а да тога нисмо ни свесни? Какав ће тек то нокаут бити?!...Неко из публике, на изласку из

дворане, одмах после представе *Турбо фолк*, за објективе и микрофоне локалних медија, рекао је и одлично погодио амбивалентност и екстремност задатих и постигнутих домета истарског казалишног подухвата : ... “ГРОЗНО, СЈАЈНО!”

Брод за лујке, текст Милена Марковић, режија Ана Томовић, композитор Дарко Рундек, сценограф Љерка Хрибар, костимограф Момирка Баиловић, играју: Јасна Ђуричић, Драгиња Вогањац, Милица Грујичић, Радоје Чупић, Ненад Пећинар, Радован Вујовић и оркестар од пет музичара на сцени. Продукција Српско народно позориште, Нови Сад.

“Из приче у причу, из слике у слику *Брод за лујке* фантастичном списатељском имагинацијом у хронолошком маниру повезује круг живота са кругом бајки, док се стилски и жанровски ситуације мењају, те бивају нешто више или нешто мање гротескне, карикатуралне, апсурдне, али чак и хиперреалне.” (И. Бурић) “У *Броду за лујке* истражују се узроци, фобије, лицемерја, агресивности и злоће које нас испраћају у живот.” (М. Ботић) “Пролазак кроз живот је болан и трновит. Бајке нас уче да, на том путу, окрвавимо стопала.” (Р. Чупић) Језик Милене Марковић је елементаран, не стрми поетици, бежи од естетике; тај језик иде директно у суштину бића; њен језик има строго ограничену функцију – да најједноставнији (читај: и најгрубљи, ако је то неопходно) начин каже оно што је битно. То се писцима не допада, али је целисходно и економично у свету позоришних илузија. Уз сигурно навођење режије (А. Томовић) и асистенцију целог ансам-

бла, највећи терет инсценације поднела је Јасна Ђуричић. Играјући осам ликово-улога (Мала сестра, Алиса, Снежана, Златокоса, Палчица, Принцеза, Жена, Вештица) у континуитету, у жестокој динамици и са изванредном концентрацијом, Ђуричићева је остварила животну улогу. Њена емиција иде до саморазарања, а моћ трансформације је запањујућа. Нарочито је оригинална као Жена и Вештица које игра као незадовољна, непотпуна, отровна уметница на крају каријере и живота. Игра новосадског ансамбла у целини одлична, а оркестар на сцени и музика Д. Рундека (неколико сјајних сонгова, који својом “поетиком” или антилириком показују хумор, иронију и сведану до минимума театарску естетику М. Марковић) додају комаду и представи везивно ткиво, динамику, игриност, шарм. Један рефрен могао би бити мото који говори о суштини комада: ... БОЛИ, БОЛИ, ТРПИ!

Морџал комбајн, текст Павел Сала (Пољска), режија Дино Мустафић, сценограф Драгутин Броз, костимограф Лена Стефановић-Гафић, музика Недим Златар и Елвир Салчиновић, играју: Ермин Сијамија, Јосип Пејаковић, Ејла Бавчић-Таракчија, Ален Муратовић, Хасија Борић, Мирај Грбић, Славен Видак, Аднан Хасковић, Алдин Омеровић, Ведран Ђекић, Дамир Кустура, Едхем Хусић, Недим Златар, Елвир Салчиновић. Продукција: Народно позориште, Сарајево.

У делу пољског младог позоришног писца Павела Сале сарајевски драматурзи препознали су текст помоћу кога ће моћи да представе сурову друштвену стварност и социјалну свакодневицу младих у Босни и Херце-

говини. *Морџал комбајн* (у оригиналу) говори о животу и понашању уличних банди и навијачких група, што је слично диљем света и Европе, како у Варшави или Лондону, тако и у Београду или у Сарајеву. Своје незадовољство млади искаљују у обрачунима са конкурентским групама-ганговима, али сурови закони владају и унутар самих група. Нарочито према женском полу, јер су сексуални односи у овом миљеу дезеротизовани, деструктивни и сирово-порнографски. Борба уличних банди овде је последица и продужетак (недавно завршен) рата, другим сретствима и, наравно, мањег обима. То је, у ствари, непрекидни низ малих, уличних и квартовских ратова, који имају своје победнике и губитнике, своје вође и жртве, своје обичаје и правила... Представа *Морџал комбајн* дочекана је са одушевљењем у Сарајеву, јер се најзад нашао неко да проговори у име свих и да каже истину о расулу, хаосу и пропасти, о војевању и виолентности која се увукла, усталила, уградила у све слојеве, у све поре друштва. Међутим, страшно је и то што се трагови стагнације и немоћи виде и на ансамблу Народног позоришта из Сарајева; њихова игра, амбиције и думети далеко су од квалитета оне куће и ансамбла од пре двадесет (и кусур) година. Ни стари позоришни вук са “простора екс-Ју”, Јосип Пејаковић (као Отац Пацов), који је жарио и палио на даскама и екранима широм бивше државе, није овде могао бити од значајније помоћи. Остали морају проћи неопходно театарско искуство, јер им животна сигрно не недостаје. На жалост, то је још једна од истина са којом се морамо суочити и добро је да

ЈПФ у Ужицу има и ту улогу. Стојимо слеђени пред дубином босанске трагедије, делимо бол и дивимо се колегама који, после свега, имају вере у Позориште и имају воље да играју, ”на тим чворноватим и храпавим даскама”, и туђе и своје животе... ХВАЛА, САРАЈЕВО!

Кандид или Оптимизам, текст Волтер, режија Александар Поповски, сценограф Свен Јонке, костимограф Лана Цвијановић, композитор Кирил Џајковски, играју: Никола Ђуричко, Предраг Ејдус, Наташа Тапушковић, Горан Шушљик, Гордана Ђурђевић, Михаило Јанкетић, Милена Васић Ражнатовић, Срђан Тимаров, Драган Јовановић, Марко Баћовић, Војин Ђетковић, Маринко Мацгал, Дубравко Јовановић, Никола Симић, Игор Филиповић, Тијана Чуровић, Власта Велисављевић, Оливера Крљевић, Дејан Ђуровић. Продукција: Југословенско драмско позориште, Београд.

За мото 14. ЈПФ у Ужицу понуђена је Волтерова мисао: “Зашто постојимо? Зашто ишта постоји?” Озбиљан фестивал какав је ужички мора играти и класике. Прошле године био је то један Шекспир из Загреба (*Сан Ивањске ноћи*, Гавела), а ове године имамо Волтера из Београда. Он је, уз Дидроа, Русоа и Монтескјеа, водећа личност доба просвећености; роман *Кандид* објавио је 1759. године. Волтер (цитирајући Лајбница који је парафразирао Платона), на један ведар начин, поставља питање да ли је наш свет најбољи од свих могућих светова? Лутајући светом Кандид (Никола Ђуричко), у потрази за изгубљеном драгом, пролази многим световима, од Утопије до Елдорада. Чини му се да је идеа-

лан свет ту негде, све му је ближи, али га никако не досеже, не губи наду. Кандид је вечити оптимиста и његов елан је лековит. “Кандид покушава да нађе светлу тачку, Његову потрагу можемо назвати илузијом. Но, долази време да се татар врати у илузију.” (А. Поповски) Атмосфери представе веома је допринела музика Кирила Џајковског... Једна од главних особина позоришта јесте – илузија. Сви то знамо и пристајемо на то. Јер шта би било позориште без снова, без наде и илузије? Какав би живот и свет био без позоришта? Оскудан, скучен, испразан. Зато нас класици увек изнова оснажују, крепе нас да наставимо потрагу за најбољим светом. Кад год посумњамо, посустанемо, докажемо и утврдимо да је наш свет врло далеко од савршеног, сетимо се насмејаног, веселог Кандида који и даље путује, проверава, тражи... Његова нада стара је већ скоро триста година и шта јој фали? На Волтеровом Кандиду морамо се учити и крепити. Остати у потрази за светлом тачком, ако ништа друго... Врхунски ансамбл ЈДП из Београда одиграо је и у Ужицу једну компактну представу, највишег уметничког и естетског дитета. Илузија приличи театру, а глумци се радо и убедљиво залажу за њу... ОКРЕПЉУЈУЋЕ И ЛЕКОВИТО

УЖИЧКА ПОЗОРИШНА РЕПУБЛИКА потрајала је ове године десетак дана, а садржајем и квалитетом као да је била много дужа. Иако селекторска “стратегија парова” није дала очекиване резултате, ЈПФ заслужио је само веома високе оцене. Ангажоване представе сметале су једна другој (*Турбо долк* далеко је превази-

шао *Морџал комбајн*), довољан је био један комад Милене Марковић, једна режија Дина Мустафића и једна главна улога Јасне Ђуричић. Тако би се добило више места за ауторе и ансамбле из региона, а фестивал би био разноврснији и занимљивији. Једино *Дервиш и смрт* и *Кандид или Ојџимизам* не сметају једно другом, напротив. Меша Селимовић у поставци Егона Савина и Волтер у режији Александра Поповског чинили би част сваке озбиљније и захтевније театарске

манifestације... Калејдоскоп идеја и ликова, ансамбала и аутора, наводи нас да, на крају, поставимо оно кључно питање: **ЗАШТО ПОСТОЈИ ПОЗОРИШТЕ?** Ужички фестивал, уз све похвале и примедбе, нуди још један одговор на то вечито питање: “Да би човек међу људима потражио и пронашао своје право, људско лице. Позориште је позориште када је човек човек. Траје, дуговечно је и све боље када охрабрује наду и када уме да сања.”

